

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Patrice Alvère, *Sourires et Grâces*, (έκδοση Albert Messein, Paris 1927).

Είναι ή νέα ποιητική συλλογή του Αιγυπτιώτη λογοτέχνη κ. Γ. Γεωργιάδη (Patrice Alvère) που γράφοντας γαλλικά πέρασε στη Γαλλική λογοτεχνία. Όμως κι αν στην εμφάνισι λογίζεται γάλλος, στο περιεχόμενο παραμένει γνήσιος Ρωμός κι ανατολίτης στις έμπνεύσεις του. Αυτό μας ενδιαφέρει από την άποψη μόνο του ότι συγκρατήθηκε μέσα σ' ιδέες κι έντυπώσεις που χερσποιαστές τις είχε μπρός του, και δεν πελαγώθηκε σε θέματα γαλλόπρεπης — να πούμε έτσι — λογής. Όπωςδήποτε ο στίχος του, μορφικά (άλεξανδρινός δωδεκασύλλαβος, έκφραση, δούλεμα) παραμένει καθαρά στα όρια της κλασικορωμαντικής γαλλικής ποιητικής.

Όμως στο βιβλιαράκι του αυτό δε μπορείς να ξεχωρίσεις κανέναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. Ούτε χαρακτηριστική τάση. Που και που μόνο συναντάς στίχους σαν κι αυτούς :

La vie est un concert idéal qu'on suppose
en voyant l'instrument mais sans entendre l'air...

Και παρακάτω αντίκρύξεις τὸ ποιητικότητα αυτό πέρασμα :

Dans ce quartier d'escrocs, d'assassins et de grues
j'ai même vu le magasin d'un tatoueur
où parmi des motifs rehaussés de couleurs,
figurent la Madone et le Christ — pas très laids,
et qui servent, parfois, pour des marins anglais...

μά γενικά λείπει ή ποιητική — ή για νάμαι άκριβέστερος, ή ποιητικά κατασταλαγμένη — διατύπωση του λείπει ακόμα τὸ στρογγύλεμα της φόρμας, έτσι που ή Guinéneh σου κάνει την έντύπωση ενός χρονογραφήματος με γεμάτη ποιητική διάθεση.

Ξεχωρίζω ένα πραγματικά άριστοτεχνικό σονέτο (Crepuscule Egyptien) με στίχο γερό και στέρεο. Δίπλα του τὸ «Mon flirt s'est Marié», μ' όλο που θυμίζει καμιά μπαλάντα Paul Fort. Όσο για τὰ τρία της σειράς C'est ainsi que notre âme..., νομίζω έχουν τοῦτο τὸ κακό: να είναι περισσότερο φιλοσοφικά παρά ποιητικά διατυπωμένες οί άληθινά διαλεχτές αναλογίες των — ενώ τὰ τέσσερα της σειράς L'Eternelle Bataille δεν μπορούν να μπουν ούτε στην ιστορική ποίηση ούτε καν στον ιστορικά διατυπωμένο Καβαφικό στοχασμό.

M. ANT.

Με τὸν τίτλο «Contes de Savièse» ὁ γνωστὸς ἑλβετὸς λόγιος κ. Christophe Favre συνάθροισε καὶ δημοσίεψε μιὰ σειρά ἀπὸ παραμύθια τῆς Savièse (μικρὴ ἐπαρχία τῆς Ἑλβετίας) στὴν ἐκεῖ διάλεκτο καὶ σὲ γαλλικὴ μετάφραση.

Τὰ παραμύθια αὐτὰ μὲ τὴν πρωτόφαντη χάρη τους δείχνουν τις παραδόσεις καὶ τις προλήψεις ποὺ ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερὰ νὰ χαρακτηρίζουν τὴν ψυχὴ τοῦ ἑλβετικοῦ λαοῦ ποὺ ἀρέσκεται νὰ πιστεύει στὰ φαντάσματα καὶ τις διαβολικὲς ἐνέργειες καλλιεργῶντας τὴν ἰδέα τοῦ ὑπερφυσικοῦ, ποὺ δείχνει πόσο λίγο ἐπέδρασε ὁ πολιτισμὸς στὶς μακρυνὲς αὐτὲς ἐπαρχίες ἀφοῦ δὲν τις ἄγγιξαν ὡς τώρα νεωτεριστικὲς σκέψεις. Μέσα στὴ συλλογὴ αὐτὴ ὑπάρχουνε παραμύθια πλασμένα πάνω καὶ σὲ σύγχρονα ἐπεισόδια ἀνθρώπων ποὺ ζοῦνε σήμερὰ καλλιεργῶντας τὴν εὐφορὴ γῆ τους καὶ τὴν πατροπαράδοτη νοοτροπία.

Τὰ παραμύθια στὴ διάλεκτο τοῦ τόπου βέβαια ἔχουνε τὴν ἀξία τῆς τοπικῆς χροιάς, ἀλλὰ καὶ μεταφρασμένα δὲν ὑστεροῦν.

Δίδουμε ἐδῶ στὸ ἑλληνικὸ ἓνα ἀπτὰ παραμύθια αὐτά :

“Οἱ δυὸ γυναῖκες καὶ ὁ σκύλος.

Μιὰ φορὰ, τὴν ἡμέρα τῶν Ἁγίων Πάντων δυὸ γυναῖκες πήγαιναν στὴν ἐκκλησιά τῆς ἐνορίας γιὰ τὸν ἑσπερινό. Ἦρχονταν ἀπτὸ Digne. Καθὼς εἶχαν ἀργήσει λίγο, περπατοῦσαν γρήγορα. Σ’ ὄλο τὸ δρόμο ἓνας σκύλος ἦταν μαζὺ τους, δὲν πήγαινε οὔτε πίσω τους οὔτε μπροστὰ τους, ἀλλὰ πλάϊ τους ὅσο καὶ κείνες γρήγορα.

Λοιπὸν ὅταν ἔφτασαν στὸ σταυρὸ τοῦ Plan Dodin (τέτοιον σταυροὶ ὑπάρχουνε πολλοὶ στὴ Savièse) ὁ σκύλος ἄρπαξε τὴν ἄκρη τοῦ φουστάνιου τῆς μιᾶς ἀπτὶς γυναῖκες καὶ τὴν τάραξε δυνατὰ.

Τὶ νὰ σήμαινε αὐτό; Κάτι θὰ χρειαζόταν νὰ γίνῃ (δηλαδή: κάποιος ἀπὸ κεῖ θᾶχε ἀναλάβει νὰ κάμει ψυχικά γιὰ τοὺς πεθαμένους). Ἴσως οἱ γυναῖκες θᾶπρεπε νὰ ποῦν: «Τὶ μήνυμα μᾶς στέλνει ὁ Θεός;» Ἄλλ’ αὐτὲς δὲν τὸ εἶπαν (δὲν τὸ σκέφτηκαν)”.

* Ἀρχὴ Κόβα. «Διηγήματα» μὲ πρόλογο Ἀντώνη Γιαλούρη. Σειρὰ πρώτη. Ἀθήνα 1925. Ἐκδοτ. Οἶκος Λεφτέρη Μπέρετ. Διάβασα τώρα μόνο τὴν σειρὰ αὐτὴ τῶν διηγημάτων τοῦ κ. Κόβα ποὺ φάνηκε στὰ 1925 καὶ μ’ ὄλο τὸν πολὺ ἀθῶο κ’ ἀγνὸ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὁ συγγραφέας περιγράφει τὰ νησιώτικα ἦθη καὶ ἔθιμα γιὰ τὰ πέρνει ἀπτὴ μιά τους, τὴν καλὴ ὄψη βρήκα μιὰ πραγματικὰ «παρθενικὴ» — ὅπως τὴν λέγει καὶ στὸν πρόλογό του ὁ κ. Γιαλούρης — χάρη στὰ θέματα καὶ στὸ παρουσιασμὰ τους. Ὁ κ.

Κόβας ἔχει ἀξία σὰ διηγηματογράφος ἀφοῦ γιὰ μιὰ στιγμή ξεχνί-
σαι διαβάζοντας τὸ βιβλίον του, καὶ παρακολουθεῖς μ' ἐνδιαφέρον
καὶ μὲ «πίστη» ἀκόμα μπορεῖ νὰ πει κανεὶς, τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ
ἐλληνικοῦ νησιοῦ μὲ τὶς προλήψεις, τὶς παράλογες θρησκευτικὰς
ἀντιλήψεις, τὶς δεισιδαιμονίας· δὲν σοῦρχεται νὰ κρίνεις ἂν σήμερα
ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ στέκει νὰ μελετήσεις τὰ ἔθιμά μας, σοῦρχεται
νὰ τραγουδήσεις μὲ τοὺς χωριανούς στὰ πανηγύρια, σοῦρχεται
νὰ χορέψεις στὶς γιορτὲς τους, νὰ συγκινηθεῖς μὲ τὸν πόνο τους,
νὰ χαρεῖς μὲ τὴν χαρὰ τους. Κι' αὐτὸ πού κατορθώνει ὁ κ. Κόβας
εἶναι πάρα πολὺ. Τὸ ἠθογραφικὸ διήγημα γίνεται πολὺ πειὸ εὐ-
χάριστο ὅταν οἱ ἔννοιες καὶ ὁ σκοπὸς βγαίνουν ἀπὴν λογοτεχνικὴ
παρουσίαση ἐπεισοδίων, ἀναμνήσεων, καὶ (ιδίως) ὅταν ὁ συγγρα-
φὴας φαίνεται νὰ ζῆσε, νὰ ἔλαβε μέρος, νὰ εἶναι καὶ ὁ ἦρωας πολ-
λὲς φορὲς τὰ διηγήματά του πέρνουν ἓνα ζωηρὸ ὑποβλητικὸ χρῶμα.

Ὁ κ. Κόβας ἔχει ἐτοιμὴ γιὰ νὰ τυπωθῆ καὶ πολλὴ ἄλλη
ἐργασία στὴν ὁποία ἀναμφισβήτητα, — μὲ τὰ προσόντα πού μᾶς
παρουσιάζεται — θὰ ἀντικαταθῆ ἡ ποιητικὴ του ἔξαρση, μὲ βα-
θύτερη ψυχολογικὴ προετοιμασία καὶ περισσότερὴ τεχνικὴ σιὸ
ῦφος.

P. Σ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«*Νέα Ἑστία*», 15 Δεκεμβρίου 1927. Πολὺ πλούσιο σὲ ὕλη
καὶ λαμπρὸ σὲ ἐμφάνιση τὸ Χριστουγεννιάτικο τεῦχος τῆς «*Νέας
Ἑστίας*». Διαλεχτοὶ συνεργάτες, ὠραία εἰκονογράφηση. Ἀρχίζει
μ' ἓνα μεγάλο ποίημα τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ «*Ρωμαντικὰ Γυμνά-
σματα*». Ἔχει ἐπίσης ποιήματα τοῦ Γ. Δροσίνῃ «*Ἡρώδες*», τοῦ
Λάμπρου Πορφύρα ἀπτὶς «*Φωνὲς τῆς Θάλασσας*» ὁ Μαρίνος Σι-
γοῦρος δημοσιεύει «*τὸ βιολὶ τῶν Ἀτσιγγάνων*», ἓνα ὠραῖο ἐκτενὲς
ἀφηγηματικὸ ποίημα πού τὸ συνοδεύουν καὶ εἰκόνες τοῦ ζωγράφου
B. Γερμένη· εἶναι γραμμένο στὰ 1906· ὁ Ζαχ. Παπαντωτωνίου «*Τὸ
Νερὸ*» καὶ τὸ «*Φεγγάρι*». Ἡ κ. Αἰμιλία Στεφ. Δάφνη δημοσιεύει
χαριτωμένους στίχους καὶ ὁ κ. Σέφερης «*Ἀπόκοσμο μῆνυμα*».
Ἀπὸ ἓνα ἄρθρον τοῦ κ. Γ. Α. Σωτηρίου (συνοδευόμενον μὲ εἰκόνες)
πληροφροῦμαστε ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἑορτῶν τοῦ Φώσκολου
μπῆκε ἡ βάση ἀξιόλογου Μεσαιωνικοῦ Μουσείου στὴ Ζάκυνθο.
Ἦδη ὁ καθηγητὴς κ. Ν. Λαμπρόπουλος ἔχει περισυλλέξει πολλὰ
ἀντιζείμενα ἀρχαῖα καὶ μεσαιωνικῆς τέχνης: μαρμάρια γλυπτά,